

RESSENYA BIBLIOGRÀFICA

Skinner, Burrhus Frederic, Walden Dos, 1 vol., Vol I, Barcelona, Martínez Roca libros universitarios y profesionales, 1984, 1era edició, (19, 5 X 13, 5), pp. I + 320.

L'AUTOR DEL LLIBRE

Skinner, Burrhus Frederic (psicòleg i gran conductista) va nèixer el 1904 a Susquehanna, Pennsylvania, llicenciat en filologia anglesa (d'aquí li bé la seva afició per la escriptura) i doctorat en psicologia. La obra de Skinner té una gran importancia en el desenvolupament de la psicologia del aprenentatge dels s.XX i una incidencia molt rellevant en el àmbit educatiu. És un dels representants més importants i coneguts del conductisme, ciencia molt desprestigiada desde l'àmbit pedagògic, però tot i així la pràctica està plena d'exemples de aprenentatge de conducta .

Walden Dos és la aportació literaria més important de Skinner, en ell l'autor ens dona a coneixer els seus plantajaments educatius. Obra que sempre li ha acompanyat la controversia perquè si plasmen totes les idees i creences de l'autor sobre el funcionament de la conducta humana, i la proposta de una forma de societat que ha superat la ideologia política i econòmica, en les que les normes i lleis de regulació estan basades en la psicologia.

BREU RESUM DE L'OBRA

Per tal de veure ben diferenciades les diferents parts del llibre, la dividiré en tres de diferents, en la que la primer part resumeix la part introductoria, quines són les causes que porten als personatges a voler saber que, i a on és Walden Dos, fins que hi arriben.

La segona part, com bé diu a la pàgina 328 del llibre és tot el que fa referent a Walden Dos a Walden Dos.

I la tercera i última part són una mica les impresions que tenen els personatges sobre Walden Dos.

PART I

Walden Dos és la història-relat d'un viatge a una utòpica comunitat que ha aconseguit arreglar tots els problemes de la actual societat, fins al punt d'aconseguir la felicitat de cada individu gràcies a la Tecnologia de la conducta.

Tot comença quan dos nois, en Rodge i l'Steve, que tot just han acabat el servei militar, es presenten al despatx del professor Burris (ex-professor d'en Rodge a la universitat). Davant d'ell exposen tots els pensaments de problemàtica social que creuen haver trobat durant les llargues guàrdies del servei militar. Tots dos volen començar una nova vida , però no els hi agrada pensar el que els espera en societat, i li comenten amb el professor que havien llegit un article sobre un tal Fraizer que ha aconseguit crear una comunitat utòpica, amb un sistema social nou que realment funciona. Per part del professor, els i diu que si que coneix aquest tal Fraizer, ja que de joves havien estudiat junts, i per ajudar-los es posa en contacte amb en Fraizer, i concerten una visita per la comunitat amb un número màxim de fins a deu persones . Finalment la expedició que marxa està formada per el professor Burris, el professor Castle (company d'en Burris i filòsof) en Rodge, l'Steve i les respectives parelles dels dos últims, la Bàrbara i la Mary.

PART II

Una vegada la expedició arriba a Walden Dos, en Fraizer (pioner i creador de la comunitat) els ofereix, mentre

romanin en la comunitat, complir una quota mínima de treball comunitari, per tal de poder compensar l'estada. Això consisteix en acumular un seguit de treballs que estan valorats en crèdits, i que tots els residents de la comunitat han d'assolir un mínim de crèdits anuals. D'aquesta manera Walden Dos aconsegueix deslliurar-se de la economia i anul·lar totalment les classes socials.

Walden Dos treu els diners per la autogestió amb la activitat de venda de productes creats a la comunitat (per exemple roba) que fabriquen ells mateixos i de activitats semblants.

Bona part del llibre transcorre amb la mateixa dinàmica, en Fraizer agafa el paper de guia per la comunitat, i els explica tot el que fa referència a la vida social, econòmica, educativa, política, cultural, etc de Walden Dos*.

A través de l'assaig pregunta-resposta-discusió entre els visitants i en Fraizer, aquest últim els hi explica com a través de la tecnologia de la conducta i de la experimentació (investigació inductiva) han aconseguit crear una comunitat que sembla ser un engranatge perfecte i on no sembla que cap peça hagi de fallar i a més on tothom és molt feliç i realitzat. Als ulls dels expedicionaris, en principi, tot sembla fantàstic i utòpic.

PART III

En la tercera part cadascun dels visitants comença a formar-se una opinió pròpia de Walden Dos. L'Steve i la Mary decideixen que s'hi volen quedar a viure i començar a formar part de la gran família de la comunitat. En Rodge i la Bàrbara es contradiuen, ja que per part d'en Rodge això és el havia estat buscant fins llavors, però no sembla que la Bàrbara tingui massa intenció de quedar-s'hi i al final decideixen que no es queden. En Castle comença a desconfiar totalment dels sistema de la comunitat i protagonitza, juntament amb en Fraizer, un seguit de discussions per tal de desenmascarar la realitat que ell creu que s'amaga darrera de la comunitat, al final no decideix quedar-se i acaba creient que tot és una farsa. I per últim el professor Burris, que al llarg del llibre es veu com va quedant fascinat per el sistema social de Walden Dos, però vol tocar de peus a terra i pensa que en una comunitat com aquesta no seria capaç de realitzar-se, al final però, mentre reflexiona tornant cap a casa, canvia d'opinió i decideix tornar a la comunitat, per poder dur a cap experiments seus i així al costat d'en Fraizer, ajudar a millorar la comunitat.

*** Es pot veure clar en la pàgina 328 on en Fraizer li diu que la part important de l'obra és tot el que fa referència a Walden Dos.**

REFLEXIÓ SOBRE WALDEN DOS

En el llibre de Walden Dos es plantegen molts conceptes que a primer cop d'ull poden semblar diferents, però que parteixen de una naturalesa semblant. Resultaria casi impossible enumerar tots els punts de discussió i comentar-los tots amb èxit, però em permetré generalitzar aquests conceptes i d'aquesta manera diré que venen generats per uns pocs punts a debatre i que engloben la manera que té l'autor de entendre la comunitat utòpica de Walden Dos, i la base sobre la qual s'ha fonamentat per crear-la .

Al llarg de l'obra s'anomena un terme que m'agradaria ressaltar, la **TECNOLOGÍA DE LA CONDUCTA**.

Si entenem **Tecnologia** com a Ciència que tracta de les arts industrials, de tal manera que bé a ésser com la teoria de la indústria pràctica i **Conducta** com a manera de comportar-se, i que per canviar-la o modificar-la es necessita de la educació, podríem provar de fer una relació entre aquests dos termes i dir que **Tecnologia de la conducta** és una Ciència industrial i pràctica que tracta, a través de l'educació, canviar el comportament de les persones.

Per tant la Tecnologia de la conducta, com a ciència que és, necessita de la seva evolució, i per evolucionar, ho fa investigant per obtenir uns resultats. Aquests resultats els aplica experimentalment sobre l'individu o el

col·lectiu, en el camp educatiu. D'aquesta manera és com entenc el significat de Tecnologia de la conducta que apareix en el llibre.

Dins la Tecnologia de la conducta, hi ha una teoria, que s'anomena **Teoria del reforç positiu**, i que es aplicada experimentalment en el camp educatiu. D'aquesta manera en Fraizer la defineix: *Crear qualsevol situació que sigui agradable a una persona, o eliminar qualsevol situació que li desagradi, d'aquesta manera podem controlar la seva conducta, i augmentar la possibilitat que es comporti de la mateixa manera en un futur* **1**. Llavors gràcies al sistema educatiu, (sistema el qual en Fraizer es recolza al llarg del llibre per resoldre les qüestions i les trampes que el professor Burris i el Professor Castle li plantegen), s'aconsegueix el comportament exemplar dels individus de la comunitat.

El procediment que utilitza aquesta tecnologia ens recorda al mètode tradicional d'investigació científica. Ara bé, en un punt del llibre, el Professor Castle i el Professor Burris posen en dubte la coherència del sistema d'investigació científica que utilitzen Fraizer, especialment la part d'experimentació que utilitza per aplicar el sistema educatiu. És una de les discussions més interessants que hi ha en el llibre sobre el sistema educatiu utilitzat: *Has usado muchísimo la palabra experimento . . . Complicarse la vida grupos de control equivaldría, en este momento, a convertir el método científico en fetiche. Aún en las ciencias exactas con frecuencia no se exigen tales controles* **2**

L'èxit de la comunitat és degut principalment a la seva Tecnologia de la conducta, que aconsegueix un comportament dels individus bastant exemplar i així repercuteix en el col·lectiu, però no només amb això en Fraizer ha aconseguit que Walden Dos funcioni exemplarment (comunitat que serveix de model per a noves comunitats de les mateixes característiques), un dels encerts és organitzar la societat de tal manera que ens recorda vagament a el Comunisme, el fet de compartir-ho tot, com ell anomena industrialitzar-ho, fa que beneficis del treball no siguin individuals, sinó col·lectius.

Si féssim, com he dit anteriorment, una comparació entre el comunisme i el sistema social en que es troba Walden Dos, aquest últim difereix (des de el meu punt de vista millora), perquè gràcies a la Tecnologia de la conducta ha aconseguit que la fàcil corruptibilitat que presenta el comunisme hagi desaparegut, gràcies, és clar, al sistema educatiu i el codi moral que tenen en la comunitat, però també gràcies al sistema polític que presenta (el fet que la direcció de la comunitat sigui voluntària, sense ànim de lucre i temporal, ajuda aquest comportament, on els Administradors i els Planificadors, sempre busquen el bé comunitari) i a la suprimició de la economia, és a dir el canvi de monedes (material) per crèdits (no-material).

M'agradaria plantejar una última pregunta, quina és la manera correcte de entendre la comunitat de Walden dos?

No hi ha una manera correcte de entendre-la, però hi han molts punts de vista diferents, i aquests punts de vista els presenta l'autor com els personatges de la mateixa obra.

En **Fraizer** seria tot el que representa la mateixa comunitat i màxim fidel i creient al seu sistema. És com si tot el que tingués en ment l'autor sobre com hauria de ser una comunitat de les característiques de Walden Dos i el seu correcte funcionament ho hagués personificat amb aquest personatge. En cap moment de l'obra se sap el que pensa en **Fraizer**, però si sap totes les respostes que li arriben a formular, i això li dona peu a que els debats ètics i morals que es plantegen siguin com unes auto-reflexions que es fa l'autor des de altres punts de vista, i que també personifica amb la figura del **Professor Burris** (punt de vista psicològic) i el **Professor Castle** (punt de vista filosòfic). En la manera de ser de tots dos personatges, Skinner, reflexa a la perfecció aquests diferents punts de vista. El professor de psicologia Burris molt més metòdic i correcte, plantejant diferents problemes per tal de recopilar dades durant tot el llibre. Fins al final no es decanta per cap pensament concret. El Professor de filosofia Castle, molt més escèptic i en tot moment entren en debat sobre qualsevol concepte nou que li ofereixen, intentant buscar la veritat de tot.

Els altres personatges crec que són més aviat poc rellevants, l'**Seteve**, la **Mary** i en **Rodge** reflexen l'individu normal per antonomàsia, només són capaços de pensar sobre allò que veuen, o els deixen veure. I es deixen enamorar de seguida per la comunitat. La **Bárbara** a diferència d'aquests tres últims personatges prové d'un status social més alt, i el seu pensament (més aburgésat) creu que estarà millor en la societat que li toca viure.

(1) Walden Dos, pàgina 272.

(2) Ob. Cit. pàgina 190